

YARATILANA TAPINMAK

İnsanlığın en büyük zaafıdır dandir belki de sığınma içgüdü... Her zaman diliminde kendisini

koruma altına almak, güvende hissetmek için bir organizasyon kurar insanoğlu. Sığınır gölgesi altına kendi yarattığı şemsiyenin. İlk başlarda aidiyet güzel şeydir, sıcak gelir, özenilesidir. Fakat insanoğlu her zaman yaptığı çığılı burada da gösterir ve kendi elleriyle şekil verdiği çamuru kendinden üstün, kendinden öte ve dokunulmaz kılmaya başlar. İlk başlarda araç olarak kullandığı organizasyon artık amaç olmuş, ondan çekinilmeye hatta korkulmaya başlanmış ve kişinin özlük haklarından öte, korunması gereken bir kavram haline getirilmiştir.

Günümüz kurum, hukuk, devlet vs kavramları için de aynı durum söz konusudur. Düşünün ki bir üniversite, öğrencinin varlığına muhtaç olan ve oradaki enerjiden beslenen bir kurum iken, öğrencinin üstünde ve öğrencinin uyması gereken kurallar silsilesini yaratmış ve kurallar adı altında baskı kurmayı hak görmeye başlamış bir yer haline gelmiştir. Sanki üniversitenin asıl sahipleri öğrenciler değilmiş de, üniversite aslında öğrencilerden korunması gereken bir kurummuş gibi davranılır olmuştur.

Ve anlayış değiştirilmediği sürece de ev sahibi olan öğrenciler bir grup insanın kadrolanması için ara konak olarak kullanılmaya devam edecek, kendi evlerinde gitmesi dört gözle beklenen misafir konumuna gelecektir.

Gelelim günümüzün en gözde kavramlarından "Hukukun Üstünlüğü"ne.

İktidar – muhalefet, cahil – alim, genç – yaşlı herkesin dilinde bu kavram. Çünkü o kadar jöle bir kavram ki her yana savrulabiliyor ve tertemizmiş, hiçbir yana meyletmemiş gibi ilk halini alabiliyor. Ve ne gariptir ki bir gün bu hukukun ve alt organlarının işlevini yitirdiğini söyleyenler, ertesi gün soluğu yine aynı kavramın eteği altında alıyor. Bir kararı yanlış ve ideolojik olmakla suçlayan iktidar, ertesi gün kendi lehine olan bir durumda hukukun üstünlüğü ve bağımsızlığından, ona duyulması gereken koşulsuz saygıdan dem vuruyor. Benzer şekilde kendi gibi olanların birer birer etkisiz hale getirildiğini gören muhalefet, hukuku yerden yere vurup; kendi lehine bir dava olduğunda da hukukun üstünlüğünü hatırlıyor ve herkesi bu konuda sağduyulu davranmaya davet ediyor. Bu sırada da kimsenin aklına hukukun bir arada yaşayan insanlar için var olduğu, insanlar tarafından yaratıldığı ve uygulamaya geçirildiği; eğer kendi halkına zarar vermeye başlamışsa da acilen

gözden geçirilmesi gerektiği gelmiyor. Ayrıca bahsedilen 12 Eylül Anayasası'nın başını çektiği sözümlü hukuksa, burada nasıl bir üstünlükten ve koşulsuz saygıdan bahsediliyor bunu kimse sorgulamıyor.

Hukukun üstünlüğüne benzer bir durum, yine bir diğer "yaratılmış" olan devlet kavramında görünüyor. Devletin bekası adı altında, devletin oluşturulması için gerek ve yeter koşul olan insanların varlığı görmezden geliniyor. Devlet; oluşturulmuş ve bir süre sonra kuruluş amacından uzaklaşarak kendini oluşturanlara üstünlük taslamaya başlamıştır. Ve insanlar bunu sorgulamak ve değiştirmekten uzak, onun üstünlüğünü,

dokunulmazlığını kabullenmiş, ne pahasına olursa olsun sonsuza kadar korunması gereken bir olgu haline getirmiştir. Oysa bilmezler mi ki insanlar, devlet olgusu çok sonraları ortaya çıkmıştır. Ve buradan hareketle, insanların mutsuzluğu pahasına devam eden bir olgunun üstünlüğü nasıl söz konusu olabilir? Ya da önce olgunun kendisini, daha sonra da kurallar silsilesini yaratan bu insanların yaptığığının, Haldun TANER'in Keşanlı Ali Destanı'nda şu sözlerle anlattığından farkı nedir?

"İnsanın eski huyu
Kendine hep bir put yapar.
Oldum bittim böyle bu
Kendi yapar, kendi tapar."

Sonuç olarak, insanın mutluluğu oluşturur mutlu toplumlara. Bireyin göz ardı edildiği kavram, olgu, organizasyon her ne olursa olsun kötüdür ve topluma kast etmektedir.

Devlet, benim haklarımı koruması için vardır, haklarımı gasp etmesi için değil;

Asker, polis vs güvenliğimi sağlamak için vardır, bir tarafa ait olmak ve diğer tarafta olanları kırmak için değil;

Üniversite benim sayemde üniversitedir, bana rağmen değil;

Hukuk, söz konusu benim hayatım olduğu için gereklidir, benden çaldıklarıyla çelik çomak oynamak için değil...

Ve daha niceleri...

Ne yazık ki...

Önder Ziya PAYLAR
Endüstri Mühendisi

TMMOB KADIN MÜHENDİS, MİMAR VE ŞEHİR PLANCILARI KURULTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ

İstanbul Yıldız Teknik Üniversitesi Oditoryumu'nda 21-22 Kasım 2009 tarihlerinde düzenlenen TMMOB Kadın Mühendis, Mimar ve Şehir Plancıları Kurultayı sonuç bildirgesi yayımlandı.

TMMOB 40. Dönem Genel Kurulu'nda kadın üyelerin önergesiyle karar altına alınan, sekreteryası Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) İstanbul Şubesi tarafından yürütülen ve 55 yıllık TMMOB tarihinde ilk kez düzenlenmiş olan TMMOB I. Kadın Kurultayının amacı; TMMOB'nin bir kadın politikası oluşturmasını sağlamak, beşte birini oluşturan kadın üyelerin dayanışmasını, örgütlenmesini ve temsil yetisini daha güçlü hale getirmek, TMMOB ve bağlı odalarında kadın üyelerin çalışmalarına nitelik ve nicelik olarak daha etkin katılabilmelerini sağlamak, mesleki ve sosyal açıdan kendilerini geliştirerek ifade edebilecekleri mekanizmaları yaratabilmek, gerek örgütsel gerek toplumsal gelişimde potansiyel kadın enerjisini harekete geçirmek, yönetim kurullarında ve diğer kurullarda kadın temsil yetisini artırabilmek, kadın komisyonlarının yaygınlaştırılmasında etkin olabilmek, diğer kadın ve emek örgütleri, üniversiteler ve ayrımcılık karşıtı platformlarla iletişim ve dayanışma içinde olmak, çalışma hayatı içinde kadın mühendis, mimar ve şehir plancısı meslektaşlarımızın karşılaştığı sorunları belirleyerek çözüm önerileri geliştirmek ve bu çözüm önerilerinin uygulanması için mücadele etmektir.

Bu amaçla 21-22 Kasım 2009 tarihinde İstanbul Yıldız Teknik Üniversitesi Oditoryumu'nda düzenlenen TMMOB Kadın Mühendis, Mimar ve Şehir Plancıları Kurultayı'na 307 Mühendis, Mimar ve Şehir Plancı (MMŞP), 31 konuk ve 51 öğrenci üye olmak üzere toplam 389 kadın katılmış ve Kadın Mühendis, Mimar ve Şehir Plancılarının, gerek çalışma hayatında, gerek TMMOB örgütlülüğü içinde yaşadığı sorunların ancak kadın üyelerin katılımı ile değerlendirilmesi, sorunu yaşayanın çözümde özne olması hedeflenmiştir.

Kurultay'a hazırlık sürecinde, Kadın Mühendis, Mimar ve Şehir Plancıları'nın katkılarını sağlamak, TMMOB organları içinde etkin olarak var olabilmenin önünü açacak örgütlenme modelleri oluşturmak için, Kurultay programı ana başlıklarını kapsayan forum ve bölgesel çalıştaylar;

- 7 Haziran 2009'da, İstanbul'da, 76 MMŞP katılımıyla Marmara Bölgesi'nde;
- 27 Eylül 2009'da, Adana'da, 40 MMŞP katılımıyla Akdeniz Bölgesi'nde;
- 4 Ekim 2009'da, İzmir'de, 92 MMŞP katılımıyla Ege Bölgesi'nde;
- 11 Ekim 2009 da, Samsun'da, 45 MMŞP katılımıyla Karadeniz Bölgesi'nde;
- 18 Ekim 2009 da, Ankara'da, 71 MMŞP katılımıyla İç Anadolu Bölgesi'nde;
- 1 Kasım 2009'da Diyarbakır'da, 40 MMŞP katılımıyla Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yapılmıştır.

Kurultay hazırlık aşamasında ve örgütlenme süreci olarak ele alınan bölgesel çalıştaylar sonucunda İstanbul, İzmir, Ankara, Diyarbakır, Bursa ve Adana illerinde TMMOB İl Koordinasyon Kurulu Kadın Komisyonları kurulmuştur. Yine birçok ilde bu konuda çalışma başlatılmıştır.

Çalıştaylar ve Kurultay; Eğitimde Cinsiyet Ayrımcılığı, Cinsiyetçi İşbölümü ve İşyeri Pratikleri, Kapitalist Kriz ve Kadınlar, TMMOB'de Kadın Örgütlenmesi olmak üzere dört ana başlıkta yapılmıştır. Bu başlıklar kapsamında TMMOB Kadın Mühendis Mimar ve Şehir Plancıları Kurultayında çıkan sonuçlar şu şekildedir;

Üniversite öncesi eğitimde ve bunu besleyen toplumsal yapıda cinsiyet ayrımcılığı söz konusudur. Ders kitaplarında kullanılan dil ve tanımlanan roller cinsiyetçi bir nitelik göstermektedir. Bu durum, lisans eğitiminden başlayarak, meslek seçimi süreci ve lisans eğitimini kapsayacak şekilde cinsiyet ayrımcılığının olağanlaşmasına ve meslek yaşamımızda karşılaştığımız ayrımcılık temelli problemlerin kanıksanmasına yol açmaktadır. Ayrıca, cinsiyetçilik kadın öğrencilerin, eğitim sürecinde (özellikle

laboratuvar, staj, arazi gibi ortamlarda ya da barınma ortamlarında) mesleki güvenlerini ve kişisel bütünlüklerini zedeleyecek söylem ve eylemlerle karşılaşmalarına yol açmaktadır. Meslek seçiminde ve mesleğe hazırlıkta

belirleyici olan cinsiyetçi iş bölümü ve toplumsal kabullerin değişimi için, eğitim süreçlerinde cinsiyet ayrımcılığının ortadan kaldırılmasına yönelik eğitimin her aşamasında kullanılan cinsiyetçi dil ve bakışın değiştirilmesi gerekmektedir. Toplumsal cinsiyet ile ilgili bilinçlendirme çalışmaları ile birlikte, talep edilen meslek seçiminin yapılabileceği bir eğitim sistemi için, toplumda, "kadın işi", "erkek işi" ön yargılarının giderilmesi için, eğitimin her döneminde akademisyenleri de kapsayacak şekilde, toplumun cinsiyet eşitliği konusunda bilinçlenmesine katkı sağlayacak çalışmalar yapılmalıdır.

Yaşanan ekonomik kriz ve artan eğitim giderleri sonucunda aileler, erkek öğrencilerin eğitim görmesini tercih etmekte, bu durum kadınların eğitim almasının önünde büyük bir engel oluşturmaktadır. Oysa, parasız eğitimin temel bir hak olmasından hareketle; TMMOB, üniversiteler ve emek örgütleri ile birlikte, eğitimin herkes için parasız olarak ve eşit koşullarda erişilebilirliğine yönelik mücadele etmelidir.

Toplumumuzda aileden başlayarak çocuğun yetiştiği tüm evrelerde karşılaştığı rol modeller, cinsiyetçi işbölümüyle oluşmakta ve baskıya dönüşmektedir. Mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı mesleklerinin öteden beri çoğunlukla erkek mesleği olduğu konusunda önyargılar oluşmuştur. Bunun sonucu olarak da, işe alımlarda erkekler tercih edilmekte, bu da kadın mühendis, mimar ve şehir plancılarının işe girme şanslarını ciddi oranda düşürmektedir. Çalışma ortamında kadınlar, istedikleri işleri değil, kadın olmalarından ötürü kendileri için önceden belirlenmiş seçenekler içinden tercih yapmak zorunda kalmaktadırlar. Erkek egemen toplumda, toplumsal cinsiyete bağlı iş bölümü sonucu; teknik, yönetim ve bütünlüme gerektiren işlerde kadınlara karşı vize uygulanmaktadır.

Meslek sahibi diğer kadınlar gibi mühendis, mimar ve şehir plancıları kadınların da "kurtulmuş" oldukları varsayımı toplumda yaygın olarak kabul görmektedir. Bu nedenle kadın mühendis, mimar ve şehir plancıların cinsel, fiziksel, psikolojik ve ekonomik şiddete uğrayabilecekleri gerçeği görmezden gelinmektedir. İşini kaybetme kaygısı ya da diğer nedenlerle çoğunlukla gizli kalan bu saldırılardan dolayı kadınlar zarar görmekte ve çözüm konusunda yalnız kalmaktadır.

Aile içindeki cinsiyetçi işbölümü, iş hayatındaki iş bölümüne paralel olarak işlemekte ve birbirlerini beslemektedir. Çocuk, hasta, yaşlı, engelli bakım işleri ve tüm ev içi işlerinden yalnız kadınların sorumlu tutulması, kadınların istihdama ve toplumsal yaşama katılmalarının önünde engel oluşturmaktadır.

Bakım hizmetlerinin toplumsallaşması amacıyla, bebek bakım üniteleri, kreş ve anaokulları, yaşlı ve hasta bakım evleri, gündüz ve gece bakım evleri ve bakım destek birimleri gibi hizmetler kamusal

olarak verilmelidir. İşyerlerinde kreş açılması için yalnız kadın sayısı değil, tüm çalışan sayısı dikkate alınmalıdır. Yasalarda bulunan anne ve baba için ücretli doğum izni ve emzirme izninin ihtiyaçlara göre artırılması ve yine anne ve baba için ebeveyn izninin yasalarla düzenlenmesi, kadınların doğum izni sırasındaki ücretlerinin ve primlerinin tam ve eksiksiz ödenmesi için mücadele edilmelidir.

TMMOB, bağlı oda ve şubelerinin çalışmalarında, toplantılarında, yazılı ve görsel her türlü yayında cinsiyet ayrımcılığı yapılmamasını sağlamalıdır. Ayrıca kadınların iş hukuku ve kamusal alandaki haklarının neler olduğu konusunda çalışmalar yapmalı ve toplumsal cinsiyet farkındalık eğitimleri düzenlemelidir.

Yeni liberal ekonomi politikalarının hayata geçirilmesiyle birlikte, kazanılmış haklar gasp edilmeye, kamu kurumları özelleştirilmeye, olduğu kadarıyla bile fazla görülerek sosyal devlet anlayışından uzaklaşmaya, iş güvencesini ve sosyal güvenlik hakkını ortadan kaldırmaya yönelik düzenlemeler hayata geçirilmeye başlanmıştır. Kriz bahanesi ile eğitim, sağlık, sosyal güvenlik gibi hak gaspları meşrulaştırılmaya çalışılmaktadır. Başta kadınlar olmak üzere, çalışanlar işten çıkartılmakta ya da ücret kesintilerine, güvencesiz çalışmaya, kreşlerinin kapatılmasına, servislerinin kaldırılmasına razı edilmek istenmektedir. Bunlarla birlikte, kadın olmaktan dolayı toplumsal cinsiyetçi işbölümüne maruz kalmakta ve daha düşük ücretle çalıştırılmaktadırlar. Önümüzdeki dönem sermayenin krizi atlatmak için öne sürdüğü mekanizma, emeğin daha esnekleştirilmesini getirecektir. Ücretlerin düşürüldüğü, daha esnek çalışma şartlarının getirildiği, denetimsiz, sendikal hakların ortadan kaldırıldığı bir işgücü piyasası hedeflenmektedir.

Kapitalist krizin kadınlar üzerindeki etkisi işsizlik ve yoksullukla sınırlı değildir. Artan yoksulluk ve işsizlik, aile içi şiddetini artırmaktadır. Toplumda şiddet eğiliminin, ekonomik krizle birlikte tırmandığı görülmekte ve şiddetten zarar görenlerin başında kadınlar gelmektedir.

TMMOB üyesi kadınların sorunları, toplumdaki diğer emekçi kesimlerin ve kadınların sorunlarından ayrılamaz bir bütündür. Mühendis, mimar, şehir plancısı kadınlar da giderek daha fazla hak kaybına uğramakta, yasal haklarını kullanmalarının önüne engeller çıkarılmaktadır. Ezici çoğunluğun sendikasız olduğundan hareketle, TMMOB'nin, üyelerinin haklarını koruması ve üyelerinin örgütlenmesini teşvik etmeye yönelik çalışmalar yapması en temel görevlerindedir.

TMMOB, emek örgütleri ile birlikte, çalışanlar arasında bölünme, rekabet yaratan ve iş güvencesini yokeden taşeron çalışma sisteminin yasaklanması, kadın istihdamını, kadının çalışma hayatındaki konumunu, sosyal hak ve güvenceyi olumsuz etkileyen özelleştirmelerin iptal edilmesi, esnek çalışmaya karşı, tam zamanlı, sigortalı, sendikalı çalışma, sigorta primlerinin gerçek maaş üzerinden ödenmesi ve tamamını işverenin ödemesi, krize karşı istihdamı artırmak için iş saatlerinin azaltılması, haftalık çalışma süresinin 35 saate indirilmesi ve mezarda emeklilik dayatmasının son bulması,

EMEK VE ÖZGÜRLÜK MÜCADELESİNDE KADIN

Nuray SANCAR Gazeteci-Yazar
Kapitalist krizin kadınlar üzerindeki etkisi; işsizlik ve yoksulluk.

Gülşen BATTAL Avukat
Örgütlü ve örgütsüz kadınların iş hukuku ve kamusal alanda hakları

Tekel Direnişi'ndeki Kadınlar
Sanatsal Etkinlikler
(Fotoğraf-Resim-Tutuklu Kadınlar Elişi Sergisi)

Tarih : 6 Mart 2010
Saat : 14.00
Yer : ZMO Adana Şubesi

tmmob
TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
ADANA İL KOORDİNASYON KURULU
KADIN KOMİSYONU

kadınlarla erkekler arasındaki ücret farklılığının engellenmesi için eşit (eşdeğer) işe eşit ücret, işsizlik maaşının artırılması ve süresinin uzatılması, daha çok işsiz yararlanabilmesi için kapsamının genişletilmesi, işten çıkarılmaların yasaklanması, iş güvencesi, fazla mesai yapma koşullarının daraltılması ve çalışma saatlerinin azaltılmasına paralel olarak fazla mesai saatlerinin de düşürülmesi, bunun çalışanın isteğine bağlı olması ve karşılığının ödenmesi, işyerlerinde gündüz ve özellikle gece çalışmalarında yönetmeliklere uygun servis hizmeti verilmesi, kıdem tazminatı hakkının korunması, "Özel İstihdam Büroları" adı altında kurulmak istenen, kiralık işçi simsarlığının engellenmesi, parasız eğitim, parasız sağlık, tüm çalışan ve emekli üyelerinin maaşlarının, özel hizmet tazminatları ve diğer özlük haklarının, gördükleri eğitimi (lisans, yüksek lisans, doktora) ve çalışma risklerini yansıtacak şekilde düzenlenmesi için mücadele etmelidir.

Bir taraftan demokratik siyasetin alanını genişletmeye yönelik çabalar sürdürülürken, TMMOB gibi demokratik ve eşitlikçi yaklaşımı olan bir örgütte, TMMOB ve bağlı oda, şube yönetim kurulları, genel kurul delegasyonu ve diğer tüm organlarında kadın temsiliyetini artırabilmek amacıyla, pozitif destek politikaları üreterek, minimum yüzde 35 kadın kotası uygulanmalıdır. TMMOB kadın üyeleriyle ilgili istatistiki bilgiler toplamalı ve bununla ilgili veri tabanı oluşturmalıdır. TMMOB ve bağlı odalarında, bu çalışmaların yürütülmesi için bütçe oluşturmalıdır.

Kadına yönelik her türlü şiddet ve ayrımcılığın yasa ve yönetmelikler çerçevesinde cezai karşılığının bulunması zorunludur. TMMOB, kadına yönelik suçların yaptırımını sağlamak amacı ile TMMOB Ana Yönetmeliği, Disiplin Yönetmeliği, Onur Kurulu Yönetmeliği'nde, vb. gerekli düzenlemeleri yapmalıdır.

TMMOB'de kadın hareketinin örgüt içinde güçlü ve sürdürülebilir olabilmesi, yatay ve dikey ilişkilerinin kurulabilmesi ve bütün bu çalışmaların sağlıklı yürütülebilmesi için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. TMMOB bünyesinde kurulmuş "Kadın Üye Çalışma Grubu" merkezi bir kadın örgütlülüğü olarak aktif hale getirilmeli, bu grup TMMOB kadın politikalarını üreterek hayata geçirilmesinden sorumlu olmalıdır. Kadın Üye Çalışma Grubu; İKK kadın komisyonları, oda ve şube kadın komisyonlarında çalışan gönüllü kadınlar ve komisyon olmayan odalardan gönüllü kadınlardan oluşur. TMMOB 40. Olağan Genel Kurulu'nda kabul edilen fakat hayata geçmeyen Cinsiyet Ayrımcılığı Takip Sekreteryası bu grubun bünyesinde oluşturulmalıdır. Sekreteryaya, başvuruların yapılabileceği, ayrımcılığın, taciz ve mobbingin takip edileceği, hukuki ve psikolojik destek vererek çözümlerin üretileceği bir birim haline getirilmelidir.

TMMOB'li kadınlar, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde arazi şartlarında daha güvenli ve verimli çalışma koşullarının sağlanması, mayınlı arazilerin ulusal kaynaklarla temizlenerek tarım reformu yapıp organik tarım için bölge halkının kullanımına açılması, kültürlerin, dillerin ve inançların eşit ve özgür olması özlemiyle, Kürt sorununun demokratik bir şekilde çözüme kavuşturulması ve barışın sağlanması için aktif rol üstlenecektir.

Kadınlar; mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı mesleğini yürütürken, kültürel mirasın gelecek nesillere aktarılması ve yaşanabilir bir çevre için, bu değerlerin tahribine yönelik tüm politika ve projeleri reddeder.

Sonuç olarak; TMMOB'li kadınlar, TMMOB Kadın MMŞP Kurultayı ile birlikte ortak hareket etme ve dayanışma konusunda büyük mesafe almışlardır. Kadınlar, TMMOB'da toplumsal cinsiyet bilincinin örgüt geneline yayılması ve kurultay kararlarının örgütün tümü tarafından benimsenmesi için çalışacaklardır.

Bu kurultay ile TMMOB'da kadın politikalarının, kadın örgütlenme modelinin oluşturulması ve örgütlülüğünün güçlendirilmesi doğrultusunda önemli bir adım atılmıştır. Bu politikaların hayata geçmesi ancak kadınların örgütlülüğü ve dayanışmasıyla mümkün olacaktır.

YAŞADIĞIMIZ KENTİ TANIYALIM

ZİRAAT OKULU

1931

Köprülü Mah.,
Mithat Özsan Bulvarı

Ziraat Okulu olarak inşa edilen bina günümüzde Tarım İl Müdürlüğü binası olarak kullanılmaktadır. Genel olarak I. Ulusal Mimarlık dönemi özelliklerini yansıtmaktadır. Taş işçiliği ile oluşturulmuş olan yapının cephelerinde simetri hakimdir. Ön cephede özellikle giriş bölümü vurgulanmıştır. Giriş kapısında uygulanan basık kemer formunun zemin kat pencerelerinde tekrarlandığı görülmektedir. Arka cephede ise merdiven kovanı kütleli dışarı taşırılarak cephe hareketlendirilmiştir. İki katlı yapıda katları birbirinden ayıran silme cephelerin tümünü dolaşmaktadır. Yapının her iki katında da, uzunlamasına yerleştirilmiş koridorun her iki yanına yerleştirilen mekanlarla oluşturulmuş bir plan şeması uygulanmıştır.

TMMOB TÜRKİYE'DE ÖZELLEŞTİRME GERÇEĞİ III. SEMPOZYUMU DÜZENLENDİ

TMMOB'nin ülke genelindeki özelleştirmelerin sorgulanması ve toplu bir bilanço çıkarılması amacıyla düzenlediği "TMMOB Türkiye'de Özelleştirme Gerçeği Sempozyumu" nun üçüncüsü, 5 Aralık 2009 tarihinde Çankaya Belediyesi Çağdaş Sanatlar Merkezi'nde gerçekleştirildi.

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı'nın açılış konuşmasıyla başlayan sempozyumda, özelleştirmenin günümüzde geldiği nokta, emek örgütlerinin üyeleri ve uzmanları ile bilim insanları arasında tartışıldı.

Sempozyumun ilk oturumunda "Ülkemizde ve Dünya'da Yaşanan Özelleştirmelerin Genel Değerlendirmesi" yapıldı. Sunuşunu Prof. Dr. Korkut Boratav'ın gerçekleştirdiği oturumda Prof. Dr. Bilsay Kuruç ve Prof. Dr. İzzettin Önder konuşmacı olarak yer aldı. Prof. Dr. İşaya Üşür'ün sunuşunu gerçekleştirip, Prof. Dr. Hayri Kozanoğlu ve Doç. Dr. Filiz Çulha Zabcı'nın konuşmacı olarak yer aldığı ikinci oturumda ise "Özelleştirmelere Karşı Yeniden Kamu ve Sosyal Devlet Anlayışı" konusu ele alındı. Sempozyumun üçüncü oturumunun konusu "Yaşanan Küresel Ekonomik Kriz Karşısında Yeniden Kamu Girişimciliği" idi. Prof. Dr. Aziz Konukman'ın sunuşu yaptığı oturumun konuşmacıları Ekonomist Yazar Mustafa Sönmez ve Prof. Dr. Sinan Sönmez oldu.

Sempozyumun son oturumunda emek örgütlerinin temsilcileri "Özelleştirmelerin Sonuçları ve Toplumsal Yansımaları" nı tartıştı. KİGEM Genel Sekreteri Ayla Yılmaz'ın sunuşuyla başlayan oturumda, konuşmacı olarak DİSK temsilcisi Erhan Bilgin, KESK temsilcisi Erdal Apaçık, TTB temsilcisi Doç. Dr. Kayıhan Pala ve TMMOB adına Yönetim Kurulu Üyesi İlker Ertem yer aldı.

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı'nın sempozyumun açılışında yaptığı konuşma şöyle:

Değerli Konuklar, Sevgili Arkadaşlar,

Türkiye'de Özelleştirme Gerçeği Sempozyumumuza hoş geldiniz. Hepinizi TMMOB Yönetim Kurulu adına sevgiyle, saygıyla, dostlukla selamlıyorum. Birliğimiz, küresel kapitalizmin bilinen deyimiyle emperyalizmin dünya ölçeğinde dayattığı özelleştirmelerin ülkemizde de insanımıza nelere mal olduğu konusunda bilim insanları,

uzmanlar ve emek meslek örgütleri ile birlikte tespitler yapmaya devam ediyor. Öncelikle herkes tarafından algılanmalıdır ki: Türkiye'de Özel-leştirme Gerçeği Sempozyumları dizimiz özelleştirme karşıtlarının bir buluşma platformudur. Yüreği insandan, halktan ve emekten yana atanların buluşma platformudur.

TMMOB VE MMO MERKEZİNDEN

Ocak 2005'te Birliğimizin çağrısı ile bir araya gelen Türk-İş, Hak-İş, DİSK, KESK, TMMOB, TTB ve KİGEM temsilcileri, yapılan bir dizi toplantı ile 26-27 Mayıs 2005'te "20. Yılında Türkiye'de Özelleştirme Gerçeği Sempozyumu"nu gerçekleştirerek bu sempozyum dizisini başlatmış oldular. Birinci sempozyumun birinci oturumunda bilim insanları "Küreselleşmenin önemli aracı özelleştirme" başlığı altında Dünya'da ve Türkiye'de kapitalizmin tarihsel değişimi, özelleştirme politikaları ve hukuksal savaşım konularındaki düşüncelerini ifade ettiler. İkinci oturumda 20. yılında özelleştirmenin Türkiye'deki bilançosu ortaya konuldu. Enerji, telekomünikasyon, kimya-petrokimya, metalurji, tekel, tarım, ormancılık, madencilik, arazi ve kıyı, kâğıt, tekstil, eğitim, sağlık, sosyal güvenlik ve yerel yönetimler alanlarında hazırlanan sektör sunumları katılımcılarla paylaşıldı. Üçüncü oturumda "20. Yılında Özelleştirmelerin Sorgulanması" başlığı altında bilim insanları görüşlerini paylaştı.

Türkiye'de Özelleştirme Gerçeği Sempozyumunun ikincisi 13-14 Kasım 2008'de Ankara'da gerçekleştirildi. Bu sempozyumun açılış bildirisi ile "Türkiye'deki özelleştirme uygulamalarına toplu bir bakış" yapıldı. Birinci oturumda "Türkiye'de özelleştirme olgusuna kamu hizmeti ve kamu mülkiyeti açısından kavramsal bakış" konuşuldu. İkinci oturumda "Türkiye'de özelleştirme konusunda söylenenler, yapılanlar ve yapılması gerekenler" değerlendirildi. Üçüncü oturumda çok değerli örgüt temsilcileri "Özelleştirmelere karşı neler yapıldı, neler yapılmalı?" sorusuna yanıt aradı. Dördüncü oturumda TMMOB'ye bağlı odaların yöneticileri "Özelleştirmelere karşı ne yaptık? Ne yapmalıyız?" sorusunu yanıtladılar. Beşinci oturumda bilim insanları "Özelleştirmelere karşı ne yapmalı? Kamu girişimciliği nasıl geliştirilmeli? Kamu hizmeti nasıl sunulmalı?" sorusuna yanıt aradılar.

Sevgili Arkadaşlar,

Türkiye'de Özelleştirme Gerçeği Sempozyumlarıyla, özelleştirme karşıtlarını bir araya getiren Birliğimiz, 40. Çalışma Döneminde düzenlediği

bu üçüncü sempozyumla da kapitalist küreselleşmenin küresel krizinin yaşandığı kapitalizmin bu yeni döneminde, özelleştirmelerin yıkımı konusunu bir kez daha görünür kılmayı amaçladı.

2008 yılı sonlarında yaşanmaya başlanan küresel krizle birlikte kapitalist sistemin yeni bir noktaya evrileceği gerçeğinden hareketle, önümüzdeki dönem sistemin kendi alternatiflerinin de tartışılacağı bir dönem olacaktır. TMMOB, gelinen noktada özelleştirme karşıtlarının entellektüel bir bakış açısıyla konuyu mevcut duruma göre değerlendirip, sosyal bir devlete doğru evrilmenin ne kadar acil bir ihtiyaç olduğunun tespiti yönünde yeni verilerle özelleştirme gerçeğinin bir kez daha vurgulanması gerektiğini biliyor.

Bu sempozyumda, özelleştirmenin günümüzde geldiği noktayı, "Ülkemizde ve Dünya'da Yaşanan Özelleştirmelerin Genel Değerlendirmesi", "Özelleştirmelere Karşı Yeniden Kamu ve Sosyal Devlet Anlayışı", "Yaşanan Küresel Ekonomik Kriz Karşısında Yeniden Kamu Girişimciliği" ve "Özelleştirmelerin Sonuçları ve Toplumsal Yansımaları" başlıkları altında değerli bilim insanları ile hep birlikte inceleyeceğiz.

Sevgili Arkadaşlar,

Hatırlatmam gerekirse bu sempozyumun ilk ikisinde özetle şunlardan söz edilmişti:

"Özelleştirme" küresel kapitalizmin, ürettiği krizini aşmak amacıyla özellikle 1980'li yıllardan sonra mal, hizmet ve sermayenin küresel ölçekte sınırsız dolaşımını sağlamak için "liberal reformlar" adı altında "dünya" ölçeğinde dayattığı ekonomik, toplumsal, siyasal ve ideolojik boyutları olan küresel politika araçlarından birisidir.

Dar anlamda, "Devletin iktisadi faaliyetlerini gerçekleştiren kamu iktisadi teşebbüslerinin, yani KİT'lerin mülkiyetinin özel sektöre devredilmesi"; geniş anlamda "Devletin iktisadi faaliyetlerinin azaltılması ya da bu fonksiyonunun tümüyle serbest piyasa koşullarına devredilmesi"ni içeren "özelleştirme"lerin ülkemizde yasal altyapısının oluşturulmasına 1983 yılı sonrasında başlanmıştır. 1984'te 2983

TMMOB VE MMO MERKEZİNDEN

sayılı Yasa çıkarıldı. Özelleştirmelerin uygulama alanının ve önceliklerinin belirlenmesi için Dünya Bankası istemiyle 1985 yılında "Özelleştirme Ana Planı" hazırlandı. 1986'da 3291 sayılı Yasa, 1990-94 arası bir dizi KHK, 1994'te de eksikliklerin giderilmesi amacıyla 4046 sayılı Özelleştirme Yasası çıkarıldı.

Özelleştirme çalışmaları, 1984 yılında kamuya ait yarım kalmış tesislerin tamamlanması veya yerine yeni bir tesis kurulması amacıyla özel sektöre devir uygulamaları ile başlamış; 1986 yılından itibaren hız kazanan program çerçevesinde, günümüze kadar yüzlerce kuruluşta halka arz, varlık satışı, devir işlemi ve blok satış yöntemleriyle yapılan özelleştirmeler sonucunda çoğu kurumda hiç kamu payı kalmamıştır.

Bu süreçte; doğal tekel alanlarında kamu işletmeleri parçalanarak, kamuya ait çimento, süt, et, yem, dokuma, orman ürünleri, gemi, gübre sanayileri, enerji santralleri, kimya ve petrokimya tesisleri, maden işletmeleri, demir çelik işletmeleri, kâğıt fabrikaları, telekomünikasyon hizmetleri, ulaşım hizmetleri ve bankacılık sektörü özelleştirilerek, alan uluslararası tekellere bırakılmış, ülkemiz daha da fazla dışa bağımlı duruma sokulmuştur.

1990'lı yıllardan itibaren KİT'lerin dışında, Dünya Ticaret Örgütü kararları ve GATS hükümleriyle bağlantılı olarak eğitim, sağlık, sosyal güvenlik ve altyapı hizmetleri de özelleştirme saldırısına uğramaya başlamıştır. Emek ve demokrasi güçlerinin istemleri doğrultusunda değil, küresel sermayenin egemenliğinin bir aracı olarak gündeme getirilen "yerelleşme" politikaları ile su, toprak, orman, kıyıları ve madenler gibi doğal kaynaklar tüm yurttaşların yararlanacağı varlıklar olmaktan çıkarılmış, alınıp satılabilir "mal" konumuna dönüştürülmüştür.

Ortaya çıkan sonuç; işsizliğin artması, eşitsizliğin derinleşmesi, sosyal ve ekonomik dokunun zarar görmesi, göçlerin yaşanması, sağlık, eğitim, sosyal güvenlik ve altyapı gibi temel yurttaşlık haklarının piyasalaştırılması, kamu hizmetlerinden yoksun kalma olmuştur. Kamu yönetiminin tüm sektörlerde kırıldığı veya tarım sektöründe olduğu gibi dağıtıldığı, kamu adına karar alma ve uygulama düzeneklerinin "yönetişim" modeliyle küresel

sermayenin örgütlerine devredilmeye çalışıldığı süreçte, "katılımcılık", sermayenin kurduğu "sivil toplum örgütleri"ne bırakılmıştır.

Ülkeyi "pazar", devleti "tüccar", yurttaşı "müşteri" konumuna getirmeyi amaçlayan ve ironik bir biçimde "AB'ye uyum" adı altında gündeme getirilen yasal ve kurumsal düzenlemelerle küresel eklemlenmenin altyapısı tamamlanmaya çalışılmıştır. Ulusal kaynakları iç ve dış sermaye kesimlerine transfer eden borçlanma sisteminin doğal sonucu olarak borç sarmalı içine sıkıştırılmış ve üretimden koparılmış bir ekonomik sistemi kabul etmeye zorlanan insanlarımızın yaşam alanlarını doğrudan etkileyen bu süreç, "küreselleşmenin sorgulanması" bir yana, "neyin ne kadar özelleştirildiği" ve "özelleştirmenin ulusal ekonomiye ve topluma ne getirdiği" boyutlarında da yeterince sorgulanmamıştır.

"İdeolojiler öldü" savıyla "küresel kapitalist ideoloji"nin tek doğru olarak dayatıldığı bu dönemde, dünyada ve ülkemizde neoliberal saldırılara karşı emekten yana güçlerin tepkileri de yeterince etkili olamamıştır. Bunu da burada belirtmek gerekir.

Sevgili Arkadaşlar,

Bunları hep birlikte söylemiştik. Söylediklerimizi yaşam hep doğruladı: İşte yaşamakta olduğumuz kapitalist küreselleşmenin kendi yarattığı küresel krizi!

Son 30 yıldır içine sokulduğumuz kapitalist küreselleşmenin sonuçları bugün ortadadır: 1 milyar kişinin günde 1 dolardan az kazandığı, dünya nüfusunun zengin yüzde 2'sinin dünya servetinin yarısına el koyduğu bir dünyada yaşıyoruz. Kuzey ile güney arasındaki, kadın ile erkek arasındaki, varlıklarla yoksullar arasındaki fark gittikçe açılıyor. Ülkemizde de yoksulların daha fazla yoksullaştığı, siyasal yapıda pek çok değişimin gerçekleştiği biçimde yaşanan süreç, kapitalist küreselleşmenin küresel kriziyle karanlık yüzünü bir kez daha gösteriyor. Neoliberalizmin kurallarının değişmez olduğu öngörüsü sarsılırken krizden kurtulmak için sistemin taleplerine cevap vermenin de doğru olmadığı ortaya çıktı. Piyasanın inisiyatifine bırakılmış bir ekonomi sürekli kriz üretmekte, faturası da emekçi halka, ücretliye, çalışana kesilmektedir. Özellikle Türkiye gibi kendi

TMMOB VE MMO MERKEZİNDEN

kaynaklarını kullanamayan, emperyalizme bağımlı ülkeler bu krizden daha da fazla etkilenecek, etkileniyor da.

İşsizlik rekorları kırılıyor bu ülkede. Yoksulluk ve sefalet almış başını gidiyor. Kapitalist küreselleşmenin küresel krizi emekçileri teğet geçmiyor. Üstüne üstlük adaletsizliğin adaletsizlik olarak, açlığın açlık olarak sürüp gitmesini sağlamak için kapitalist küreselleşmenin bu düzenini korumaktan da utanmadan söz ediyorlar.

Onların sözlerinin tükendiğini son olarak geçtiğimiz aylarda İstanbul'da yapılan IMF ve Dünya Bankası yıllık zirvesinde gördük. "İstanbul Kararları" olarak adlandırılan kararlarında az gelişmiş ülkelere daha fazla kaynağı emperyalist merkezlere taşımak dışında bir karar almadılar. Krizden çıkış için çareyi yine "sömürü katmerleştirmekte" buldular.

Dünyanın geleceği ile ilgili söyleyebildikleri tek şey; "önümüzdeki yıllarda işsizliğin ve yoksulluğun artacağı, yoksulluk nedeniyle savaşların yaşanabileceği" oldu. Bu, kimsenin bilmediği bir konu zaten değil. TMMOB, DİSK, KESK, TTB olarak IMF ve DB Başkanlarına yazdığımız mektupta şöyle ifade etmiştik:

"Bugün yaşanan bunalım basit bir iktisadi kriz değildir. Bu artık tarihsel misyonunu tamamlamış bir üretim ve toplumsal sistemin, yani kapitalizmin bütüncül bir krizidir ve yakın bir gelecekte derinleşmiş toplumsal krizlerle daha büyük yıkım ve acılara yol açması muhtemeldir. Bu nedenle sürdürmekte ısrar ettiğiniz sermaye yanlısı politikalar bugün olduğu kadar gelecekte de birer uygarlık suçu oluşturacaklardır."

Evet, Sevgili Arkadaşlar,

Biz mühendisler, mimarlar, şehir plancıları yaşamın her alanında. Bizler fabrikalarda, şantiyelerdeyiz, bürolarda, sokaklarda, alanlarda. Bizler Türkiye'nin her anında ve her yerindeyiz. Ve gerçekleri bütün çıplaklığı ile görüyoruz. Biz hurafelerin değil, aklın ve bilimin temsilcileriyiz. Biz "Kral çıplak" demeye devam edeceğiz.

İçinden geçtiğimiz süreçten, kapitalizmin küresel krizinden, bizlerin de etkilenmemesi olanaksız. Kriz, tüm emekçi kesimleri olduğu gibi bizim örgütümüzün üyelerini de teğet geçmiyor.

Türkiye'de ekonominin küçüldüğü; üretim, istihdam, ihracat ve ithalatın gerilediği bir dönemde üretimin direkt içinde yer alan mühendis, mimar ve şehir plancılarının bu durumdan etkilenmemesi düşünülemez. Mühendis ve mimarların bu süreci durdurmak için daha örgütlü, daha bütünleşmiş, daha etkin ve insana seslenen, bilimsel, kültürel ve mesleki girdilerle zenginleştirilmiş daha politik bir tavra ihtiyacı bulunuyor.

TMMOB, böyle bir dönemde, tüm dünyadaki emekten ve halktan yana güçlere "daha demokratik, daha barışçı, gelirini adaletli paylaşan" bir dünya için büyük görevler düştüğünün bilincindedir. TMMOB ve bağlı odaları, örgütlü gücüyle birlikte sorumluluğun gereklerini yerine getirecektir.

Sevgili Arkadaşlar,

Sözlerimi bitirirken, bu sempozyumun oluşumunda görev alan "TMMOB Özelleştirmelerin ve Sonuçlarının Takibi Çalışma Grubu"na, görüşlerini bizimle paylaşacak bilim insanlarına, emek ve meslek örgütlerinin çok değerli temsilcilerine ve katılımlarınızdan dolayı sizlere Birliğimiz adına çok teşekkür ediyorum.

Sevgili Arkadaşlar,

Özelleştirme kelimesini duyduğumda nedense aklıma hep Tefik Fikret'in sözleri geliyor:

Bu harmanın gelir sonu, kapıştırın gider ayak!
Yarın bakarsınız söner bugün çıtırdayan ocak!
Bugünkü mideler kavi, bugünkü çorbalar sıcak,
Atıştırın, tikiştırın, kapış kapış, çanak çanak...
Yiyin efendiler yiyin, bu hani iştiha sizin,
Doyunca, tıksırınca, çatlayınca kadar yiyin!
Hepinize saygılar sunuyorum.

Mehmet SOĞANCI

TMMOB Yön. Kur. Bşk.

TMMOB SANAYİ KONGRESİ 2009 GERÇEKLEŞTİRİLDİ

TMMOB adına Makina Mühendisleri Odası tarafından 1963 yılından beri düzenlenen TMMOB Sanayi Kongrelerinin on yedincisi, 11-12 Aralık 2009 tarihlerinde Ankara'da Milli Kütüphane Konferans Salonu'nda gerçekleştirildi.

Kongrede; dünyada ve Türkiye'de yaşanan ekonomik kriz ve sanayileşme olgularının bir çerçeve sunum ile ele alındığı açılış oturumunun ardından kriz sürecinde dünya ekonomisi ve yeni eğilimler, krizde Türkiye sanayisinin durumu ve geleceği, alan çalışmaları özel oturumları, planlama olgusu ve Türkiye sanayisinin öyküsü ana başlıkları altında dokuz sunum yapıldı ve son olarak da kongrenin değerlendirmesine yönelik bir tartışma ve öneriler forumu düzenlendi.

"Dünya Ekonomik Krizi ve Türkiye Sanayinin Yeniden Yapılanması" ana temasıyla düzenlenen kongreye, Makina Mühendisleri Odası iki araştırma raporu sundu. Bu rapordan biri **"Türkiye Sanayisinde Öncelikli Sektörler ve Bölgesel Kalkınma Yaklaşımı"** diğeri ise **"Türkiye'de Kalkınma ve İstihdam Odaklı Sanayileşme İçin Planlama Önerileri"** dir.

Kongreyi iki gün boyunca kayıtlı 650 delege izledi. İnternet üzerinden de toplam 4 bin 828 kişi iki gün boyunca kongreyi canlı olarak izleme imkânı buldu.

İki gün süren kongrenin açılış konuşmaları Makina Mühendisleri Odası (MMO) Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz ile Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı tarafından yapıldı.

Açılış konuşmalarının ardından Prof. Dr. Hayri Kozanoğlu küresel krizle ilgili bir çerçeve sunum yaptı. İlk gün öğleden sonra ise üç oturum düzenlendi. Kriz sürecinde dünya ekonomisi ve yeni eğilimler oturumunda Prof. Dr. İzzettin Önder küresel krizde yeni güç dengeleri ve emperyalizm, Prof. Dr. Hacer Ansal ve Cumhuriyet Ekinci finansal krizde teknolojinin rolü, Prof. Dr. İşaya Üşür de krizin bir dönüşüm olup olmadığını ele alan bir sunum yaptılar.

Krizde Türkiye sanayinin durumu ve geleceği oturumunun ilkinde Prof. Dr. Aziz Konukman ve Devlet Planlama Teşkilatından Rahmi Aşkın Türelî kriz sonrası uluslararası iş bölümü ve Türkiye sanayi, Prof. Dr. Nesrin Sungur ve Dr. Ercan Sarıdoğan krizin Türkiye

imalat sanayi üzerine etkilerini değerlendirdiler.

Krizde Türkiye sanayisinin durumu ve geleceği oturumunun ikincisinde ise iktisatçı Mustafa Sönmez 2001 krizinden günümüze imalat sanayi yatırımlarının bölgesel analizini yaptı. Prof. Dr. Çağlar Güven ise yeniden planlı ekonomiye dönüş, üretim, yatırım ve finansman destekleri ile sanayileşme arasındaki ilişkileri irdeledi.

Kongrenin 12 Aralık Cumartesi günkü sabah oturumunda MMO'nun hazırladığı, Türkiye Sanayinde Öncelikli Sektörler ve Bölgesel Kalkınma Yaklaşımı ile Türkiye'de Kalkınma ve İstihdam Odaklı Sanayileşme İçin Planlama Önerileri başlıklı araştırma raporlarının sunumunu Sanayi Kongresi Yürütme Kurulu Üyesi Yavuz Bayülken ile Cahit Kütükoğlu yaptı.

Araştırmanın ilkinde öncelikli sanayi sektörlerinin değerlendirilmesi için alt sektörlerin katma değeri, üretimi, istihdamı, ihracatı, ithalatı ve bunlara ilişkin göstergeler ve rekabet oranları ortaya konuldu. Alt sektörlerdeki tesislerin bölgesel dağılımının da çıkarıldığı araştırmada 'öncelikli sektör' seçimine esas olabilecek kıyas ve göstergeler ortaya konuldu ve sanayide bölgesel eşitsiz gelişme olgusu irdelenerek öneriler dile getirildi. Araştırma raporlarının ikincisinde Türkiye'de kalkınma ve planlama, planlı dönemlerden bugüne sanayi ve alt sektörlerdeki gelişme ve değişimler, teşvikler, sabit yatırımlar, yatırım yoğunluğu gibi değerlerle iş gücüne katılım oranları, işsizliğin nitel, mesleksel, sektörel ve bölgesel dağılımları; kadın iş gücü ve istihdamı, çocuk iş gücünün kayıt dışı sektördeki durumu ve bölgesel eşitsizlikler incelenerek öneriler geliştirildi.

Cumartesi günü öğleden sonra ise iki oturum düzenlendi. Planlama Olgusu ve Türkiye Sanayinin Öyküsü oturumunda Prof. Dr. Bilsay Kuruç tarafından 1961-1980 planlı dönem ve 1980-2008 planlı dönemden çıkışta Türkiye sanayisinin öyküsü sunuldu. Kongre, sonuç bildirisine yönelik tartışma ve önerileri de kapsayan forum oturumu ile tamamlandı.